

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Elhanyagolt életpályák.

A míg a tanulóifjuság boldog gondtalansággal élvezi a szünidő örömeit, addig nem egy szülőnek homlokára árnyékot vet a gyermek pályaválasztásának nehéz gondja.

Mi legyen a fiúból, a ki befejezte a gymnasium negyedik osztályát, de tovább tanulni nem képes a szülők szegénysége, vagy tehetségihiány miatt? Milyen pályára lépjen az érettségi vizsgát tett ifjú, a kinek magasabb tanulmányai elé ezer akadály tornyosul? Mit kell kezdeni a polgári iskolából kikerült ifjúval, mit azzal, a ki a középiskolában sehogy sem tud boldogulni?

Mennyi szülőnek okoznak terhes gondot ezek a kérdések, melyekre pedig igen könnyű lenne feleletet kapni, ha nálunk rendes társadalmi életviszonyok volnának. Bezeg a német, angol, francia szülő nem aggódik a miatt, hogy fia be nem válik az értelmi pályákra, nem nyugtalankodik azért, mert nincs módja a költséges iskoláztatáshoz, hanem teljes megnyugvást talál abban a gondolat- és elhatározásban, hogy iparosnak, kereskedőnek, gazdának képeztesse ki fiát, az életnek arra a terére állítja őt, a hol az ember a testi erő és ügyesség, az ipari munka és szorgalom által érvényesül.

A művelt Nyugaton napirenden van az, hogy előkelő hivatalnokok, birtokosok, orvosok, ügyvédek iparosoknak, vagy kereskedőknek képeztesse ki fiaikat, a nélkül, hogy eszökbe jutna félni a család fényének hanyatlásától. Sőt Angliában és Németországban a több fiúgyermekkel bíró családok legalább az egyik fiukat tervszerűen úgy nevelik, hogy kifejlessék benne az ipari munkára való hajlamot. Ebből azután nagyiparos lesz, gyáros, vagy nagykereskedő, a vagyongyűjtő munka embere, a ki az anyagi jólét eszközeinek segítségével újabb súlyt ad annak a társadalmi állásnak, melyet a család ősei származásuk előkelőségével, vagy értelmi munkájokkal kivívtak.

Németországban és Angliában vannak grófok, bárók, lordok, a kik nagyiparosok, kereskedők, vannak ősi nemesek, a kik épp annyi önérzettel foglalják el helyüket a műhelyben, vagy az árucsernokban, mint a minővel egykor őseik kardot csörtettek a királyi udvarok lovagjátékain. Ott az a felfogás uralkodik, hogy a családi hagyományokhoz csak egy dolog nem méltó, a henyélés és az ezzel karöltve járó elzülles, de a munka, legyen az bárminő, nem csökkentheti sem a családok, sem az egyének díszét, sőt inkább csak emelheti, fokozhatja.

Nálunk jaj annak a szerencsétlen gyermeknek, a ki bárminő okból nem küzdheti fel magát az értelmi pályák magaslataira. Az ilyen felett legelőbb is a szülők jajveszékének, hogy mi lesz belőle, azután jön a rokonok, az egész környezet meg nem szünő gáncsa, szemrehányása, ijesztgetése. Mesterembernek adunk téged, mehetsz suszternek, bádogosnak, boltosinasnak, beleverik a szerencsétlen fiú fejébe azt a gondolatot, hogy az ipari és kereskedelmi foglalkozás azoknak való, a kik másra nem alkalmasak, hasznavehetetlenek, beleoltják azt a tudatot, hogy iparosnak, kereskedőnek, egyszóval anyagi munkásnak lenni megalázó dolog, lesülyedése a társadalmi rangnak, utolsó menedéke azoknak, a kiket kivetett kebeléből az úri élet kívánatos sorsa.

Ez az előítéletes felfogás a főoka annak, hogy ifjuságunk hihetetlen erőfeszítéssel törí magát az értelmi pályák felé, melyeken nem tud álláshoz jutni az aránytalanul nagy verseny és a túltömöttség miatt. A régi magyar középosztály fiainak 80%-a ügyvéd és hivatalnok lesz, a régi polgári osztály gyermekei az orvosi, mérnöki, tanári pályát keresik, a pór nép tehetségesebb fiai jobbára a papi pályát választják, iparosnak és kereskedőnek pedig csak a legszegényebb városi polgárság

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Leánynézőben.

— Könczöl Antal. —

Ne ijedjen meg senki, a ki tudja, hogy pap vagyok, még akkor se, ha megvallom, hogy a következő szürke történetnek magam vagyok a főhőse. Mi tagadás benne, szívesen megvallom, hogy én már leánynézőben is jártam, sőt azt tartom, sokkal jobb lett volna mindjárt eleinte, ha tőlem tudta volna meg a világ esetemet, mint sok ráérő nénemasszony pietykái révén kerülőm a nyilvánosság elé. Talán a hol még nem híreszteltek ki, ha ugyan van még olyan hely, ott még elejét vehettem a bajnak, bár ennek kétségbevonására alapos okaim vannak. Mindjárt megmondom, miért. Néhány hete, hogy Sarródon lakó kereszt-szüleimet meg akartam lepni, akárcsak a dér multkoriban virágzó rózsáinkat. Tervem sikerült is, mert keresztanyámnak jóságos képét talán még semmi sem nyújtotta olyan hosszúra, mint az én váratlan megjelenésem. De bezzeg megváltozott a helyzet s alkalmasint az én állam csuszott lejjebb, a mikor keresztanyám csodálkozva összecapta a kezét és fölkiáltott:

— Szentséges ég! Hála Isten, még reverendát hord!

Önkénytelenül is tiszteletreméltó ruhámra vágtam tekintetemet, mintha azon megtalálnám a nagy csodálkozás okát. Első pillanatra úgy jártam, mint a ki álmában megnemul s kiáltani szeretne, de nem tud szóhoz jutni. Végre hosszú lélegzet után sikerült kiböknöm:

— Persze, hogy reverendában vagyok még, talán csak nem költötték halálhíreimet?

— Még rosszabbat, — szólt keresztanyám — hála Isten, hogy nincs úgy.

No én ekkor csakugyan nem tudtam, mi lehet ez a még rosszabb. Nem kérdezősködhettem tovább, mert közbejövő keresztapám erővel más irányba terelte beszédünket. Csak másnap, mikor ez utóbbi elkísért az állomásra, akkor értettem meg, miért bámult rajtam akkorát a keresztanyám.

— Ne haragudjál, keresztfiam — kezdte kerülgetni a dolgot, mikor az állomás közelebe értünk — hogy keresztanyád tegnap úgy elszólta magát. Látod, ő is csak asszony, nem tud parancsolni a nyelvének. Olyan ez, mint a szélmalom, melyet minden szellő megmozgat.

— Nem értem, keresztapám — válaszoltam én igazat mondva.

— Dehogyan nem értem. Szegény anyukom

bizony kész lett volna föltalálni minden mendemondát, a mit hét falu asszonynepe összehordott.

— Ez érdekes; hát aztán mi is az a sok mendemonda? — kérdeztem én kíváncsian.

— Váltig hajtogattam az anyjuknak, hogy nem igaz, de hát őt is ledöntötte lábáról az a sok szóbeszéd; annál jobb, hogy most maga is meggyőződhetett az igazságról.

— Miről?

— Isten bocsássa meg nekik, hát azt híresztelték rólad, hogy kivetkőztél s hogy már leánynézőben is jártál — zúzta ki az öreg láthatólag keservesen.

— Csak a vége igaz a mesének — feleltem én tréfálkodva.

— Leánynézőben voltál? De keresztfiam, ez lehetetlen! — sopánkodott ő szörnyűködve.

— Ne értsen félre, hát úgy értem, hogy más számára néztem feleséget — volt az én megnyugtató feleletem.

— Ez már más. Úgy-e, hogy nekem volt igazam. Mégis csak gonoszság ám az a hírhordás. Hányszor mondtam az anyukomnak, hogy a hírrel is olyanformán vagyunk, mint a szélviharral. Elérhetetlen gyorsasággal terjed, végignyargal hegyen-völgyön s mindenre rászórja a port, a melyet magával hord és az ember még azt sem tudja ki-

gyermeké meg, az is csak akkor, ha teljesen képtelen a középiskola elvégzésére, de annál nagyobb rajokban özönlik ezekre a pályákra, főképp a kereskedelmire az idegen elem, mely itt megvetve lábát, magához ragadja legfontosabb anyagi erőforrásainkat.

Szeretünk nemzeti célok után futni, lelkesedünk magyar kommandóért, készek volnánk száz milliókat áldozni, csak lenne önálló nemzeti hadseregünk, magyar udvartartásunk, paradicsomi jólétet várunk a gazdasági különválástól, de arról nem gondoskodunk, hogy a gazdasági élet eszközei, a nemzeti vagyonszerzés forrásai a nemzet fiainak a kezében legyenek. Vajjon mit fog használni az országnak, a nemzetnek az önálló vámterület, a magyar ipar megteremtése, a kereskedelmi élet fellendülése, mit az egész közgazdasági politikának új alapokra való fektetése, ha a gazdasági erők felett nem maga a nemzet fog rendelkezni, hanem mások, idegenek?

A gazdag külföldi államok vajjon bírhatnák-e az anyagi jólétnek azt a mértékét, melylyel tényleg dicsekedhetnek, ha ott az ipart, a kereskedelmet nem a saját nemzeti embereik vették volna kezükbe, ha Németországban a termelő és közvetítő gazdaság ágai nem német, Angliában nem angol, Franciaországban nem francia emberek kezében pontosulnának össze? Észak-Amerika az ő roppant gazdasági hatalmát nem annak köszöni-e, hogy ott nem csak a mezőgazdaság, hanem az ipar és kereskedelem is túlnyomó nagy részben a yankeek birtokában van? Csak a gazdasági erőforrások megszerzése által volt képes a hatalmas Unio a Monroe-elvet, hogy Amerika az amerikaiaké, keresztül vinni.

Hogy Magyarország a magyaroké lehessen, ahhoz is első sorban az szükséges, hogy a gazdasági élet minden ágát maga a nemzet szállja meg, törekvő fiainak sokaságával. Ha ipari és kereskedelmi életnek is kell lennie az országban, akkor

kutatni, honnan támadt; de akármit beszélnek, az en anyjukomon csak nem fog a jó szó.

Egészen belemelegedett az öreg a beszédbe s tudja Isten meddig elbőleselkedett volna, de abban kellett hagynia, mert megerkeztek az állomásra.

Rövid bucsúzkodás után már úton voltam hazafelé. Még utközben elhatároztam, hogy véget vetek a mendemondának azzal, hogy föltárom, megírom az igazságot.

Most erre kerül a sor.

Karácsonykor itt volt nálam látogatásban szépen serdülő hugom. Mivel csak felnapra jött, nem vihettem el sehová, ha azt akartam, hogy kibeszélhessük magunkat, mert az ilyen mienkfajta kis városkában az első látogatás is tovább tart, mint akár egy fővárosi zsúr. Nálunk hamarosan kijelentik, hogy tessék még egy picikét késni, nem vagyunk ám olyan kényesek, mintha Pesten volnánk. És ez a marasztalás megismétlődik háromszor-négyszer, szóval valahányszor az ember tova kívánczozik. Itt mindenki ki akarja tártani szívet lelkét már az első látogatáskor, úgy hogy elégszer megcsik, hogy az ember, a hova először megy életében, az egész nemzetségre megismeretése után már is mint kedves rokon távozik.

ennek az életnek a szerve legyen maga a magyarság és ne a nemzeti aspirációktól, a magyar államérdekektől idegen, attól mérhetetlen távolságban levő elemek.

Nincs Magyarországon ezidő szerint fontosabb feladata, nagyobb gondja az államnak és a társadalomnak, mint az, hogy az ipart és a kereskedelmet a magyarság számára meghódítsák. Ha megteremtjük a magyar ipart, a nélkül, hogy az említett feladatot megoldottuk volna, akkor azt nem a magunk számára teremtettük meg.

Mit olvas a tót nép?

Nagyon helyesen tette t. Szerkesztő úr, hogy a lelkeskedő papság figyelmét ráirányította a „*Posol Srđca Jezisoveho*” című nagyszombati folyóiratra. Igazán kívánatos volna, hogy e folyóirattól minden plebánia területére járna 1000 lélekre számítva legalább 50 példány. Így a nép nemcsak alkalmas vallás-erkölcsi irányú olvasmányhoz jutna, hanem ez által terjedne a tót nép között is Jézus szt. Szíve iránti tisztelet, s vele benső vallásosság is, a melynek a magyar nép között anyai a követője. Hasonló jó irányú olvasmányt nyújt „*Krdlova sv. ruženca*” című havi folyóirat, a mely Jablonkán (u. p. Trsztena Árvam.) Pironcsák István plebánosnál megrendelhető. Aki csak vallás-erkölcsi olvasmányt kíván, annak igényeit ezen két folyóirat teljesen kielégíti. Más az, amikor a nép politikai helyzetét kíván. Fajdalom ilyen, a kath. nép kezébe való politikai hetilapunk csak egy van, a mely minden tekintetben megérdemli a pártfogást, s ez a „*Krestan*” nevű hetilap. (Kapható Budapest, IV., Ferenc-József-rakpart 27 sz. II. em. 10 ajtó.) Amikor a lap tíz év előtt először megjelent, a felvidéki papság tömegesen megrendelte a nép számára. Volt község, a hová 50, 80, 100, sőt 200 példányban is járt. Most, megfoghatatlan, a papság úgy látszik közömbös az iránt, hogy mit olvasnak a hivi? Ezen közömbösség oka annak, hogy a nép az olvasni való megválogatásában magára léven hagyatva, igen sokszor a rossz tanácsadók útján nemzeti érzelmű lapra is előfizet, a mi által lassan-lassan magába szítja azt a gyűlöletet is, a melyet a nemzeti agitátorok lapjaikban oly következetesen hirdetnek a magyar nyelv és a kath. papság ellen. Tessék csak figyelemmel kísérni, akár melyik nemzeti lapot, könnyen meggyö-

A ki ilyenén maga is át nem esett, el sem tudja képzelni, milyen különös szokásai vannak ennek a mienkfajta kisvárosi népnek.

Mivel én mindezt tapasztalásból tudtam, nőtestvéremet sehová sem vittem el, mert úgyis ott ragadtunk volna a legelső helyen, mint a méz, a hova lecsöppentünk. Ezzel meg az irigy többség neheztelését vontam volna magamra, a mitől Isten mentsen.

Mégis rosszul számítottam. Valakinek szeged ütött a kontyos fejébe, hogy egy kisasszony járt nálam, a kit én nem mertem sehová sem elvinni. Mindjárt következett az ítélet: a papunkat ugyan nem akarjuk megszólítani, de ebben az esetben gyanus.

Persze nekem minderről annyi fogalmam sem volt, mint a cigánynak a becsületről. Voltaképpen csak akkor értesültem a rút gyanusításról, mikor egyszer előhozakodtam, hogy sajnálom, hogy karácsonykor az idő rövidsége miatt hugomat sehová sem tudtam elvezetni.

— Mégis csak alávalóság ám valakit ok nélkül meggyanusítani, mint ezek a kasznárék tettek — csuszott ki említett mentegőzösemre az öreg városbíróné száján a megvető szó.

Mikor aztán a kasznárékat kérdőre vontam, fölháborodva mondták, ez már gyalázat, hisz ők

zódik róla, hogy azok tendenciája oda terjed, hogy a cseh és morvaországi állapotok nálunk is tért hódítsanak.

Most kívánataik még nagyon szerények és egészen ártatlanoknak látszanak. Így kívánják, hogy az elemi iskolában a tót nyelvet is tanítsák, hogy a közigazgatási és bírósági idézések és végzések tót nyelven szerkesztessenek. S feltéve, hogy ezen kívánásaik teljesülnének vajjon meglesznek elégedve? Legkevesébbé sem! Akkor azt fogják kívánni, hogy a középiskolákban is érvényesüljön a tót nyelv. S ha ezt is elérnék, akkor kiküszöbölni fogják akarai minden térből az állam nyelvét, a magyar nyelvet. Lám mindazt, amiért ami nemzeti agitátoraink oly eszevesztetten küzdenek, csehek és morvák nemcsak elérték, hanem azonfelül van cseh nemzeti színházuk, muzeumuk, egyetemük s egyéb kultur intézményük. És meg vannak elégedve? A legkevesébbé sem. Talán sehohol a világon nem oly izzó a nemzeti gyűlölet mint Cseh és Morvaországban. És kinek érdekében van a cseh és morva állapotokhoz hasonló nálunk is előidézni? Az államnak nem állhat érdekében az ilyen széthuzás. De a tót nép érdeke sem kívánja, hogy ilyen örült nemzeti mozgalomba tereltessek, mert ez által továbbra is eltereltetnék az ország figyelmét azon veszedelmes piocáktól, a melyek eleve nedvét eddig szitták és az anyagi romlás szélére juttatták.

Ha tehát alaposan felni lehet attól, hogy a nemzeti mozgalom nálunk is a cseh és morvaországiakhoz hasonló szomorú állapotokat előidézne, vajjon nem-e kötelessége minden józanul gondolkodó honpolgárnak, különösen a kath. papságnak, hogy a nemzeti mozgalom csirájában elfojtassék? S vajjon miképp történjek az? Vajjon az ismert nyitramegyei recipe szerint, t. i. erőszakkal? Ments Isten! Az ilyen orvosság rosszabb a betegségnél. Merem állítani, hogy ha a felvidéki köznép között is akadnak elég számmal, akik gyűlölettel viseltetnek mind az iránt, ami magyar, úgy ez nem a nemzeti agitátorok, hanem a felvidéki közigazgatási közegek érdeme (?) akik nyers modorokkal, zaklatásaikkal, erőszakoskodásaikkal igen sok ellenséget szereztek a magyar hazának. Ha ezeket a magyar nemzeti államemének megnyerni akarjuk, úgy kívánatos volna, hogy a közigazg. közegek legyenek a köznépnek — ha ugyan erre képesek — jó tanácsadói, gyámoltói, jóakarói s akkor hiába fogják a nemzeti agitátorok a magyar nemzeti államot gyaláztatni, ócsárolni, szavaik és lapjaik a nép szívében soha se fognak termékeny talajra találni!

az egészet a városbírónetol hallották és mindjárt mondták, hogy ragalom.

Tünődtem, mit csináljak ezek után. Keressem-e becsületemet? Ha keresem, még azt találja valaki hinni, hogy tényleg nincsen, mert, a mi megvan, azt okos ember nem keresi. Különben is azt hittem, a ragalom forrásának keresésével úgy járhatok, mint a ki a tenger közepéből kimer egy kanál vizet s azt kérdezi, honnan eredt. Nehéz dolog a ragalom fölkezdőjét kideríteni, mert még az sem szokott a maga nevében beszélni, hanem ilyenformán: azt mondják... úgy hallottam... Az meg épen bizonyos, hogy még a főbűnös is letagadja hibáját, ha vallásra kerül a sor, lám a paradicsomban az első bűnnél csak három szereplő volt s mégis Ádám Évára, ez meg a kigyóra akarta tolni a hibáját.

Jónak láttam tehát a már úgy is esendős hullámokat, a már feledésbe menő pletykákat tovább nem bolygatni. Úgy tettem, mintha semmit se tudnék, pedig csaphattam volna országra szóló pert egy egész várossal szemben, melynek végét talán magam sem értem volna meg.

De most jön csak a java, a leánynevezés. Ha az egész pletyka fráson volna, azt mondanám, ez rajta a pecsét.

Még az előbbi hugom látogatása után föl-

De nemcsak igazságos közigazgatással, hanem a hazafias sajtótermékek terjesztése által is lehet a nemzetiségi mozgalom terjedését megakadályozni. Sose téveszszük szemünk elől azt a fontos tényezőt, hogy „mit olvas a nép”? Ha látjuk, hogy helyes irányú sajtótermék az, a melylyel szellemi gyomrát kielégíteni akarja, az ott olvasottakról váltsunk vele eszmeiserét, magyarázzuk meg neki azt, a mit félreértett, vagy ami figyelmét elkerülte. Ha a sajtótermék magyar ellenes, tehát nemzeti-ségi irányú, szép szerivel kapacitáljuk annak téves voltára és veszedelmes következményeire és ne sajnáljuk a garast számára helyes irányú lapot sajátunkból is megrendelni, hogy így állandóan alkalma legyen a két irányt megismerni.

S ha már arról van szó, hogy mit olvasson a felvidéki tót népünk, talán jó lesz egypár szóval, arról is említést tenni, hogy mit ne olvasson a tót népünk? Nincs alkalom a tót nemzetiségi lapokat állandóan olvasni, mert azok előfizetésére se pénzem se kedvem nincsen. De mégis, amennyiben itt-ott kezembe került számokból azok irányára ítélnék, mondhatom, hogy egy sem oly veszedelmes felvidéki népünk nézve, mint a Budapesten megjelenő „Slovensky Tizdennik” nevű hetilap. Adáz gyűlölettel viseltetik mind az iránt ami magyar, folytonosan meghurcolja azokat, akik terjesztői a magyar nyelvnek. Állandó támadásainak céltáblája a kath. papság és a püspökök, mint a kik legbuzgóbb apostolai a felvidéki magyarságnak. A lutheránus lelkészekkel meg van elégedve, mert azok nem magyarón-ok és kevés kivétellel mind az ő táborában vannak. Hát a mely kath. papnak mégis közömbös dolog az, valjon hivei pl. „Krestan” avagy „Slov. Tizd.”-et olvasás, azt igazán csak sajnálni lehet és a „Slov. Tizd.” állandó olvasása mellett el lehet rá készülni, hogy hivei nemsokára tót misét fognak tőle kívánni. És ezt a lapot a felvidéken zsidók is ajánlják! Miért? Mert tulkapásaikkal szemben a lap hallgat és mert szidja a kath. papokat! Ime a kozmopolita zsidók, a kik Budapesten megjelenő lapjaikban szidják a „pánszlávokat” és a felvidéken sajtótermékeiket terjesztik! *Felvidéki.*

Levelezés.

Pöstyén, jul. 21. 1905.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Pöstyénben a fürdő-évad tetőpontját érte el. Minden lakás, minden vendéglő tömve van az utolsó zugig, úgy hogy az emberek házról-házra vándorolnak, mert nem tudják, hová hajtani fejüket. A fürdő parkban két új villa épült ta-

merült mende-monda javában járta útját, levelet kaptam egyik unokaöcsém-től. Értesített, hogy házassodni készül és már ki is választott magának egy úde rózsabimbót, de, mivel a dologba a szülőknek is van beleszólása, azok pedig kijelentették, hogy rangos familiája legyen annak, a kinek leányukat neki adják, azért arra kért, mennék el vele leánynezőbe, hogy az én megjelenésem is bizonyítsa, hogy a mi családunk sem az utolsók közül való.

Természetes, kérésére habozás nélkül rá állottam. Mivel reménybeli sógorasszonyom szülői Galamboson laktak, a hol épen egyik barátom káplánkodik, elhatároztam, hogy ehhez szállok s így ketten jól kieszeljük a leánynezésre vonatkozó tervet. Sürgönyöztem neki:

„Holnapután ott leszek leánynezőbe. A többi szóval.”

No csak ez kellett még. Szigorú titoktartási ígéretek mellett sürgönyöm tartalma, mint a szénaboglya szétlő összekuszálva, hamarosan eljutott a szelrőzsa minden irányába. Persze megint elkezdődött a találgatás, a gyanúsítás.

Mikor a jelzett napon állomásunkra kimentem, nem tudtam elgondolni, minek csődült össze az ott lézengő sokaság, a mely kisebbfajta bucsús seregnek is beillett volna. Kérdeztem, kit

valy óta, de hát mi ez annyi vendéghez képest. A régi fahidat, melyet két év előtt ketté szakított a garázda Vágfolyó, már teljesen elhordták s tőszomszédságában a szigetre most a fából készült vashid vezet át. Így nevezte el a póstyéni néphumor, mert a hidjarmok vasból vannak, a többi pedig fából; szerencse, hogy az új hidat mintegy másfél méternél magasabba emelték a réginél, mert a Vágfolyó, melyről eddig azt hitték, hogy csak rontani képes, igazi hegyláncot hordott össze kavicsból a folyó közepébe, mi ha egy kétszer ismétlődik a folyó medre felfuvalkodik egész a hidra a Vág kellő közepében.

Ujdonság itt, hogy a lutheránusok izléses goth stílusú templomot emelnek itt az új zsidótemplom és a kath. temető tőszomszédságában. Hitközségük itt nincs, hívők talán tízre sem megy, de a vendégek közt a fürdő évad alatt akad nagyobb számú látogatója. Az új templom nem nagy, de legalább is kétszer akkora, mint a helybeli katolikus kápolna. És így a póstyéni megélték, hogy tiszta katolikus községükben legszebb a zsidó zsinagóga, utána a protestáns templom, és csak azután következik nagyszerűen a kis katolikus kápolna, melyről azt mondja egy az oltár mögött kifüggesztett irás, hogy az építkezés óta még most is küzködik adósággal.

A protestáns templomot, mint hallom gróf Erdődy Ferenc itteni gazdatisztje kezdeményezte és siettetti befejezése felé! Amit egy tisztartó megtehet egy kath. főur kath. hívőkből álló birtokán, ugyan azt egy kis igyekezettel ellehetett volna érni a kath. hívek számára is. E világon minden fejlődik. A plébánia régi jogai nem képezhetnek bekét egy nagy lendületnek indult község lelki fejlődésére. Hogy a szép zsidó és protestáns templom mellett csak kis kath. kápolna áll, azt nem magyarázza meg kellőleg azon körülmény, hogy egy félóránira fekvő Nagy-Pöstyénben tágas templom áll a hívők rendelkezésére.

A fürdő nem mutat valami jelentős haladást. Egyedüli szépsége a remek bálterem, melynek azonban a köszvényes fürdővendégek kevés hasznát veszik. Határozottan megrovást érdemel az olvasó terem, mely mindig tele van látogatókkal, valamennyi ablaka (mindössze kettő vagy három) egy szomszéd ebédlőből kölcsönzi világosságát. Levegője fülledt, s ha az ablakokat kinyitják, akkor az ebédlő ételszaga vagy az ékezők beszélgetése zavarja az olvasást. Este *egyetlen egy* villamos ivlámpa, mintegy sz. János bogár fénylik a közepén, mely alatt kuporognak az olvasók, a szoba négy sarkában pedig csak a lapok nagybetűs címeit lehet kibetűzni.

várnak, vagy hova utaznak, de mindenki csak himelt-hámolt, mint a tolvaj, mikor vallaszát. Engem is megkérdeztek, hova készülök, de azt gondoltam, minek kürtöljem célokat világgá, azt feleltem:

— Messzire.

Persze, hogy ez megint csak gyanus volt. Most már értem, miért kívántak annyian szerencsés utat.

Az egész pletyka hamarosan megszűnt a városban, a mikor látták, hogy harmadnapra elutazásom után szerencsésen megérkeztem és tovább folytatom itteni, csendes életmódomat.

Az itteni nép persze roppantul restelkedik, ha találkozik velem s szidják a póstáskisasszonyt, a hír állítólagos főközvetítőjét, persze könnyen átkozzák s raknak rá minden hibát, mert ez időközben egy boltoslegényvel Amerikába szökött.

Én tehát itthon tisztán állok már, mint a viharseperte derűs égbolt s nem volna szükség cáfolásra, de, mivel tudom, hogy a rossz hír szárnyakon jár s ha egyik helyen megpihent, míg csak szárnyat nem szegik, újból tova száll, ezen soraimmal önmagam akaróm egy félreértésekből született rossz hírnek szárnyát szegni s tovatervedését megakadályozni.

Kérdés, celt érek-e?

Ezt a körülményt már megróttuk tavaly is. De ugylátszik, hogy itt más érdek nyomul előtérbe. Ott van a szomszéd káveház, a vendégek menjenek oda lapokat olvasni, van ott lap is, meg lámpavilágítás is elég. Azt hiszem, hogy hazánk leglátogatottabb fürdőhelyén nem a kávénak, hanem a fürdővendégek érdeke lehet irányadó. Azért tisztelettel kérjük a fürdőigazgatóságot, mely a vendégek igényei iránt kétségkívül bír érzékkel, hogy az olvasó közönségnek a mostani piszkos sötét odunál alkalmasabb helyiséget szemeljen ki. *Levelező.*

Ujdonságok.

Személyi hírek. *Vencell Ferenc*, c. püspök nyitrai nagyrépost úr ő méltósága és *Czeizel Gábor*, praelatus kanonok úr ő méltósága a hét folyamán Marienbadba utaztak. — *Mihaleics György*, nyitrai honvédalezredes, több heti gyógyfürdőzés után Pöstyénből visszaérkezett Nyitrára. — *Legerer József*, a bécsi lazaristák főnöke Nyitrára érkezett, hogy a kedves nővérek nyitrai kerülete 53 kiküldöttjének lelki gyakorlatokat tartson.

Gróf Batthyány Vilmos, nyitrai felszentelt püspök, ő méltósága jul. 18-án látogatást tett rokonánál Baró Skrbenszky Fülöpnél, Prilecszen, (Trencsénmegyében.) Harmadnap jul. 20-án ő méltósága Zsigmondháza ment herceg Hohenlohe látogatására, honnan visszautazott Nyitrára.

Eskütvő. *Staud János*, az érsekújvári főgymnasium tanára f. hó 15-én tartotta esküvőjét *Jókay Ecike* urleánnyal, *Jókay Géza*, püspöki uradalmi jószágigazgató leányával Mocsokon.

Kinevezések. A pénzügyminiszter, a galántai m. kir. adóhivatalhoz *Besseney Géza* adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, a privigyei m. kir. adóhivatalhoz *Masson Sándor* nyitrai adóhivatali gyakoronokot adóhivatali tisztte ideiglenes minőségben nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás és közoktatásügyi minister *Aradi Árpád* Dezső nyitrai vármegyei kir. tanfelügyelőségi tollnokot *Galgócról* a beregvármegyei kir. tanfelügyelőséghez helyezte át.

Érdemkereszt. *Dr. Sebeők Antal* volt nyitrai főtörzsorvost, aki csak néhány hete távozott Nyitráról és a kassai III. honvédkerületi parancsnokság egészségügyi főnökévé nevezetett ki, ő felsége a király sok évi buzgó szolgálatának elismerésül a *Ferenc-József* rend lovag keresztjével tüntette. Olvasóinkban bizonyára örömet fog kelteni e hír, és az eltávozottnak magunk részéről ez uton is gratulálunk.

Uj bölcsélettudor. Nyitraegyházmegye papságának tudomány utáni törekvését misem bizonyítja ékebben, minthogy fiatalsága egymásután teszi le a szigorlatokat s elnyeri a tudori oklevelet. Mint bennünket Rómából értesítenek f. hó 14-én avatták bölcsélet doctorrá *Galló István* nyitraegyházmegyei növendékpap, a Collegium Hungarico-Germanicum jeles tagját. Az új doctort melegen üdvözljük.

Papszentelés. A papi rendfölvételéhez bizonyos kor, a legmagasabb pápai fölmentés esetén 22½ év kívánatik, miután azonban *Zsided Gusztáv* nyitraegyházmegyei szerpap ezen kort julius 4-én az általános papszentelés alkalmából még nem érte el, azért nem volt fölszentelhető, s így fölszentelése f. hó 26-án lesz. A szentelést dr. *Batthyány Vilmos* gróf, püspök coadjutor úr végzi.

Esztergom egyházmegyei hírek. *Jalovszky Géza* nagy-tapolcsányi káplán Budapest-Rókus kórházba, *Szucsán József* Nagy-tapolcsányba, *Zsák Mihály* úrményi segédlelkész Zohorra, *Petrás Lajos* újmisési Leszété-Podolára, *Rabenseifer Hubert* újmisési Úrménybe helyzetetett segédlelkész minőségben. — Különösen kiemeljük ez alkalommal *Jalovszky Géza* volt nagy-tapolcsányi segédlelkész távozását, aki volt állomásán 4 esztendő telt, s ezen idő alatt úgy mint

lelkész, mint hitoktató, de különösen mint az ottani legényegylet elnöke a nagy-tapolcsányiak osztatlan rokonszenvét és szeretetét kiérdemelte, mert nehéz idők közepette jött el, pedig aki ismeri a jelenlegi tapolcsányi ügy társadalmi, mint politikai zilált viszonyokat, az a távozó előtt kifejezi majd elismerését, hogy fáradni nem tudó buzgalomával összetartotta, nagygyá tette Nagy-Tapolcsány legényegyletét, úgy hogy az állandó tagok száma meghaladja a 70-80-at. Távozását sajnáljuk, de előléptetésén csak örülni tudunk, mert a főpásztori kegy egy fontos állomásra landolni nem tudó erőt küldött. Lapunknak egyik buzgó tudósítója volt, és hisszük, hogy meg is marad, azért bucsuzásunk csak ideiglenes. Isten áldása kísérje! A viszontlátásra! — *Szida Viktor* kömlői lelkész, az egri káptalan kegyüri előterjesztése alapján bogácsi plébánosá nevezetett ki. *Szida Viktor* úr városunk szülöttje, tanár volt az egri jogakadémián, majd hosszabb ideig nevelő a gr. Károlyi Alajos családjánál, ahonnan Kömlőre ment plébánosnak. Az „Egri híradó”-ban olvassuk, hogy most Bogács-ra nevezetett ki, ezen ki nevezetése alkalmából szívélyesen üdvözljük.

Növendékpap felvétel. Ő excellenciája a püspök úr f. hó 21-én utólagosan vette be a nyitraegyházmegye növendékpapjai közé Dormits Bélát, a kis-szebeni kegyesrendi gymnasium IV. osztályának jelesen végzett tanulóját.

A nyitrai plébániára a pályázati kérvények benyújtási határidejéül ő excellenciája augusztus 31-ét jelölte meg. Így tehát szeptember 3-4 táján meglesz az új plébános.

Diszpolgár. Érsekújvár r. t. város képviselőtestülete aranyismes apát-plébánosát Fábán János c. kanonok urat nagy lelkesedéssel f. hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlésén Érsekújvár diszpolgárává választotta. Ercél maradandóbb érdemeit e helyütt nem méltatjuk, ismeri önzetlen működését mindenki, s csak üdvözlésünket tolmácsoljuk e helyen is, midőn kívánjuk: Éltesse az Isten soká, egyház és a haza felvirágzására.

Halálozás. Tamásovich Timót, szt. Ferencrendi áldozár elete 59. évében Kis-Martomban jul. 10-én elhunyt. — A meghaldogult F. Szeliben született (Pozsonymegyében.) Gymnásiumi tanulmányait részben Nyitrán végezte. Az erettségi után belépett Scitovszky primás által életre ebresztett magyar pálos-szerzetbe, mely azonban rövid időre felszólván Tamásovich a szt. Ferencrendbe lépett. Mint ennek tagja 187 $\frac{1}{2}$ tanévtől egész 1884-ig gimnáziumi tanár volt Érsekújvárott, ő alapította ugyanott az „Ersekújvár és vidéke” című jelenleg is fenálló lapot és éveken keresztül szerkesztette. — 1883-tól 1890-ig Sz. Antalban volt házfőnök helyettes. Ekkor hason minőségben Nyitrára került, hol három évig helyettes gimnáziumi tanár volt a város által felállított párhuzamos osztályban. Itt a kis gimnázisták felette szerettek, mindennap egész sereg tanuló kísérte a piarista rendházból, egész a barátok zardájáig jeleül, hogy mennyire magához tudta bilitseletni az ifjuságot. — 1896-ban Kis-Martomba került de időközben Petrosénybe (Erdélybe) hívták igazgatónak az ottani összevont kis-gimnáziumhoz, de ismert fogyatkozása miatt csak rövid ideig lehetett ott. Megyénkben az intelligenciából mint volt tanítványai sokan ismerik és bizonyára kegyelettel emlékeznek vissza volt tanárakra. Béke poraira.

Szent Zórárd napja. Nyitraegyházmegye védő szentjének ünnepén Nyitrán ünnep van, amelyet most újabb időben nagyobb buzgalommal szoktak megünnepelni, mint előbb. Az isteni tisztelet is látogatottabb volt, mely 7-kor kezdődött a kedves nővérek templomában szent misével, mely után Jeszenszky Alajos apát-kanonok ur vezetése mellett körmenetileg vonultak föl a várba, e körmeneten a káptalan Nyitrán székelő tagjai is megjelentek. A székesegyházba érve a zsolozsma után Belák József sekrestyeigazgató ur ekes szavakkal ecsetelte a nap jelentőségét, e szent beszéd után az ünnepi szent misét Vencell Ferenc, c. püspök, nagyprépost ur ő méltósága mondotta fényes segédlettel. Az ünnep egyházi részét ünnepélyes áldás rekesztette

be, a polgárság pedig kivonult Zoborra, hogy ismerőseik körében kellemesen társalogva töltsék el a nap hátralevő részét.

Egy elfeledett szobor. A törvényszéki palota előtt felállítandó Szűz-Mária szoborra újabb adakoztak: Druga Mihályné szül. Vetró Mária Moconokról „Édes jó Szűz Anyám! Gyógyítsd meg súlyos betegségben szenvedő drága férjemet” — jelige alatt 4 kor., Lúley Janka (Pográny) 2 kor. összesen 6 kor. Hozzáadva a lapunk jul. 16. számában kimutatott 992 kor. 43 fillérhez lesz főösszeg 998 kor. 43 fillér. Isten fizesse meg, és hallgassa meg a hozzá folyamodók esdő kérését.

Nyugdíjaztatás. Janda György, a szomszéd Darázs község 40 éven át volt buzgó kántortanítója öreg korára való tekintettel nyugalmába vonul és részére a vallás- és közoktatásügyi miniszter évi 1070 koronát engedélyezett. A nyugalmába vonuló tanító úrnak kívánjuk, hogy hosszú fáradaimai után soká élvezze a megérdemelt nyugalmat.

A nyitrai körjegyzők Kis-Bélicen tartott rendes évi közgyűlésén elnök lett újból Bihary Géza 57, alelnök Keller Rezső 51, főjegyző Beznák Győző 48, pénztárnok Jankovics Ferenc 58, aljegyző Lövenstein Antat 41 szavazattal. Jövő évben a közgyűlés Pöstyénben lesz.

A zsolnai árvaházban több alapítványi hely üresedett meg, még pedig Wurum püspök féle 5 állomás Trencsénmegyei nyitrai árvák részére és 2 hely Roskoványi alapítványbeli mindkét megyeiek részére. A Trencsénmegyei származásúak a megyei hivatalok utján nyújtják be kérvényeiket ő excellenciája a nyitrai püspök úrhoz, csatolandó hozzá keresztlevél és orvosi bizonyítvány. A nyitrai megyeiek egyenesen az egyházmegyei hatóságokhoz küldjék be. A pályázat határideje aug. 15.

Léghajó. Nagy riadalmat okozott f. hó 18-án a könyöki uradalom aratói között, midőn észrevették, hogy nyugat felől valami nagy madár féle repül, s mindig lejjebb és lejjebb száll. Midőn közelebb ért a madárnak nézett szörny, akkor látták, hogy az léghajó. A léghajó vonásai mindig jobban és jobban voltak kivehetők, s látak benne ülni két embert. A léghajósok Kajsa és Könyök között lebocsátokoztak, összepakkoltak holmijukat és a legközelebbi vonattal elpályáztak Bécsbe, ahonnan elindultak.

A nyitra-lévi vasut közgazgatási bejárása. Dr. Neumann Ráfael ügyvéd budapesti lakos kérelmére a kereskedelemügyi miniszter a Lévatól Nyitráig tervezett rendes nyomtávu helyierdeku vasut közgazgatási bejárását elrendelendőnek találván, annak vezetésével Tárnoky Mörice felügyelőt megbizta. Az eljárás megkezdésének határidejéül folyó évi augusztus hó első napjának délelőtt 9 óráját a bizottság összejövetele helyéül Léva rendezett tanácsu város tanácstermét tűzte ki; a közgazgatási bejárásnak tárgyalási sorrendje következő: augusztus 1-én Léva, érdekelt községek Kisszece, Garamkelesény, Óbars, Kiskálna, Marosfalva, Ujbars; augusztus hó 2-án Verebely, érdekelt községek: Mohi, Csiffár, Felsőgyöröd és Tild; augusztus 3-án Nyitra, érdekelt községek: Kalász, Babindal, Lapásgyarmat, Nagycéte; augusztus 4-én Nyitra, érdekelt községek: Kiscéte, Csehi, Nagyemőke, Alsó- és Felsőköröskény.

Kántortanító választás. A Darázi róm. kath. kántortanító nyugdíjba vonulása következtében a darázi kántortanítói állomás üresedésbe jött. A választás illetve pályázat e napokban hirdetik ki.

Pöstyén fürdőt, a lapunkhoz érkezett f. hó jul. 20-án lezárt utolsó névjegyzék szerint ez idén 4906 vendég látogatta. A vármegyéből ott vannak, dr. Ozoray József, érsekújvári ügyvéd nejével és leányával, Polónyi József, galgóci ügyvéd, Boross Sándoré, gazd. intéző neje Galgócáról, Schultz nyitrai pénzügyi titkár neje, — Továbbá az egyházmegyéből Gily Ede esp. plébános és dr. Tóth János theol. tanár.

Tűz. Folyó hó 18-án nagy riadalom támadt Aranyos-Maróthon, ugyanis a városháza délutáni órákban kigyulladt és a tűz hamarosan az egész városházát elpusztította. A tűz a városháza padlásán keletkezett, okát eddig még nem derítették ki. A lángok a szomszédos törvényszéki palotára is átcsaptak, és a tetőnek egy részét elhamvasztották. Az oltás nehezen ment, mert a tűzoltóknak nem volt elég magas létrájuk, hogy a palota tetőjére följérjenek. A kár megtérül, mert biztosítva volt mindkét épület, és Aranyos-Maróth most egy szép városházával fog dicsekedhetni, a mi eddig a város egyik szépséghibája volt.

Dühöngő orkán. Mint levelezőnk értesít bennünket, Nagy-Divinán és vidéken f. hó 18-án óriási jég és záporosó volt, mely a vetésekben és gyümölcsben óriási károkat okozott. Oly erős szelvihar volt, hogy fákat gyökerestül kitépett, igen sok fának koronáját tépte le. A szegény népre nagy csapás volt ennek a pusztítása.

Uj bécsi gyorsvonat. Az eddig este 6 óra 45 perczkor Budapestről induló zsolnai gyorsvonat, a mely eodig csupán Galantháig haladt a budapest — bécsi vonal sinpérján s onnan a Vág völgye felé kanyarodott el, folyó évi július hó 15-től tovább folytatja utját Pozsony és Bécs felé. Bécsbe este 10 óra 10 perczkor érkezik s így a Nyitráról d. u. 4 óra 54 perczkor induló utasok is ezen vonattal már este 10 óra 10 perczkor Bécsben lehetnek.

A katonatisztek vasuti jegye. Katonatisztek eddig kedvezményes jeggyel utazhattak a vasuton, sőt a tartalékosok is felöltöttek spórolás szempontjából az uniformist, ha valamerre utaztak. Hieronymi volt miniszter legutolsó intézkedése — mely csak most került nyilvánosságra — ezt beszüntette, mert mint értesültünk ezental minden katonaruhás embernek ép úgy kell megfizetnie utazási jegyét, mint bármely más utasnak, kivéve, ha igazolni tudja, hogy hivatalos uton van.

Parkünnepély. Pöstyénben f. hó 16-án fényesen sikerült parkünnepélyt rendezett a pöstyéni vigalmi bizottság Dr. Fodor Kálmáné szül. Berchtold grófnő úrnő véndökeje alatt. Az ünnepség tiszta jövedelme 2000 korona, mely mintegy alapja lesz azon tisztviselői otthonnak, melyet az üdülő köztisztviselőknek jutányos áron bocsátandnak rendelkezésre. Ez ügyben bevonják a kormányt és a vármegyét. — Jövő héten Hegyi Aranka művésznő felléptével monstre hangverseny lesz.

A tuberculosis megyénkben. A belügyminiszter jelentése szerint Magyarországon tüdőgümőkórban 1905. ápril havában 9705 egyén halt meg. A Duna balparti megyékben a halottak száma 935, megyék szerint a következőképpen oszlanak meg: Árva 25, Bars 94, Esztergom 49, Hont 49, Selm.- és B.-bánya 11, Liptó 51, Nógrád 137, Nyitra 177, Pozsony 122, Pozsony 29, Trencsén 123, Turóc 25, Zólyom 43. Vagyis megyénkben legjobban pusztított e rettegett betegség.

A magyar kir. államvasutak érsekújvári műhelye, dal és zeneegyletének javára, folyó évi augusztus hó 6-án a városi berkekben táncmulatsággal, tombolával, tekeversenyyel és tréfsjátékokkal egybekötött zártkörű nyári mulatságot rendez. Belépti díj: személyjegy 1 korona. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság f. évi augusztus hó 13-án tartatik meg.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Bárdos Gyula illavai országos fegyintézeti tisztii rnokot ezen állásában véglegesítette.

Pályázat karmesteri állásra. A besztercebányai székes káptalan a karmesteri állásra pályázatot hirdet. Javadalom évi 2000 kor. A pályázatok f. hó 31-ig nyujtandók be a székes káptalanhoz.

Aratás előtt. A kereskedelmi miniszter körrendeletileg hívja föl a hatóságok utján a gazdákat, hogy a buzakereszteket saját érdekükben a vasuti pályatesttől kilencvenöt méter távolságra rakják, a vasut mentén két-három biztossági barázdákat húzassanak, mert aki ezeket a rendelkezéseket meg nem tartja, annak a vasut

által okozott kárát meg nem fizetik. Aki a rendelkezést nem tudja betartani, azt terményeinek azonnal való elhordására kötelezik.

Köszönetnyilvánítás. Az újonnan felépült luky-i róm. kath. népiskola költsége fedezésére ó Excenciája a nyitrai püspök úr 350 koronát adományozni méltóztatott, ezen jótéteményeért ez úton és az iskolaszék nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. — Úgyszintén a nagydivinai-felsőrézsi és Luky községek jégkárosultjainak 150 koronát méltóztatott adományozni, ezért is azok nevében fogadja leghálásabb köszönetemet. Czvincsek János.

Adófizetés Nyitrán. Lapunk múlt számában szöszériut és egész terjedelmében közöltük Nyitraváros képviselőtestületének azt a határozatát, melylyel a képviselőtestületi közgyűlés f. hó 14-én a város tisztviselőinek az adóbeszedést és az újoncállításhoz való esetleges közreműködést megtiltotta. A képviselőtestület ezen határozatát nemelyek, mint értesülünk, úgy magyarázzák, mintha az az önkéntesen fizetendő adónak az állampénztárba való beszolgáltatására ki nem terjedne. Ezzel a téves magyarázattal szemben egyszerűen utalunk a tiltó határozatnak 1. pontjára, melyben a képviselőtestület kimondja, hogy az alkotmány ellenes kormányoknak, a milyen a mostani, a város *semminemű adót* rendelkezésre nem bocsát; utalunk továbbá a tiltó határozat 2. pontjára, a hol kimondatik, hogy a képviselőtestület a törvényhozás által meg nem szavazott adók beszedésétől és *beszolgáltatásától* a város tisztviselőit és összes alkalmazottjait eltiltja. A képviselőtestületi határozatnak ezen rendelkezéseiből napnál világosabban tűnik ki, hogy Nyitra város közegeinek az önkéntesen fizetett adót sem szabad beszolgáltatniok az állami adóhivatalba. Vajjon szabad-e elfogadni az ilyen adót, azt a képviselőtestület nyílt kérdésnek hagyta. Nézetünk szerint semmi sem áll az utjában az ily adó elfogatásának, s a városi adópénztár helyesen cselekszik, ha átvéve az önkéntesen fizetők adóját, azt más városok példájára valamelyik helybeli pénztárnak helyezi el.

Arany bibliás vigécek. A nyitrai törvényszék f. hó 18 és 19-én Linksz bíró elnöklése alatt tárgyalta azon érdekes bűnpört, mely a Max Herzig bécsi cég két megbízottja ellen folyamatba tetetett az u. n. „arany biblia” eladása miatt. A mű dr. Jureczky kir. ügyész vádirata szerint egyenesen szélhámos célokra készült. Ugyanis az ügynökök a vádirat szerint az állították, hogy a hercegprimás, a kalocsai érsek és a nyitrai püspök százezer forintos alapítványt tettek le, hogy a szegény nép olcsó 5 kor-ért kaphassa a szép könyvet, — erre vagy 20 Nagycsényi és Nyitraegerszeghi gazda lépre ment, aláírták a megrendelő ívet, melyen állott, hogy a biblia 300 kor.-ba kerül, és havi 5 kor.-as részletekben törlesztendő, de ezt a kitével az ügynökök ügyesen letakarták, míg az illető a megrendelési ívet aláírta. Nagyon néztek a szegény emberek, mikor látták, hogy havi 5 koronát kell fizetniök a miért és azért följelentettek az egész ügyet, mire a kir. ügyészség család miatt vádat emelt az ügynökök ellen. A vádlottakat a főtárgyaláson dr. Radó Gyula, a sértetteket Kovács Pál, orsz. képviselő, és dr. Jellinek helyettese dr. Pártos Vilmos védelmezte. A vádlottak mosakodtak, de hiába, mert 18 tanu a vádirat szellemében vallott, 1 a vádlottak mellett. A tárgyalást augusztus 14-ére halasztották, mert még három tanu hallgatnak ki, Ghyllányinét Lajosfalváról, Ordódy Ferencet és az üzlet igazgatóját. — Ideje volna már egyszer a vigécek tolokodását és sokszor a szegény tudatlan nép javára elkövetett szélhámoságait egyszer s mindenkorra beszüntetni. — Ez alkalommal igen szép tanujelét adta nemes gondolkodásának Várszeghy Sándor egerszegi jegyző úr, midőn „Ordódy Antal és gróf Grotte József elleni családi ügyben megtartott végtárgyalás alkalmával megítélt napidíjat (8 kor) fele részben a F. M. K. E.-nek, felerészben pedig a Ker. nőegyletnek adományozta.” Rendelteségi helyére juttattuk.

A szövetkezetek kiváló figyelmébe ajánljuk mai közgazdasági rovatunk figyelmes elolvasását.

A „csendes üzletársak” Nyitrán. Annak a csendes üzletársi viszonyoknak, mely a jelenlegi kormány és a szabadelvűpárt között van, szemmel látható példáját szolgáltatja a jul. 14-iki képviselőtestület közgyűlés, melyen Nyitravárosa oly derekasan emberelte meg magát a kormányval szemben. Ez a közgyűlés ugyancsak tiszta

volt a szabadelvűpárt embereitől. Nem jelent meg rajta a város képviselője dr. Rudnay Sándor. Elmaradtak Crausz István és Csillaghy György szabadelvű képviselők, a kik szintén tagjai a képviselő testületnek, hiányoztak a liberális pártnak összes számot tevő emberei. A képviselőtestület jelen volt tagjai töprengve törtek a fejüket azon, hogy vajjon mit jelenthet a szabadelvűpárt matedőrjainak az elmaradása? A kérdésre találó feleletet adott az egyik városatyja, a ki megjegyezte, hogy a szabadelvűek Nyitrán épp úgy, mint az egész országban külsőleg a tisztesség okáért tartózkodnak a kormány támogatásától, hogy leplezzék az üzletársi viszonyt és megmentsek a bőriket, ha a kormány vereséget szenvedne, de a világeért meg tennének ellene semmit, sőt kéz alatt még támogatják is, hogy azon esetre, ha a kormány dolga jóra fordulna, megosztzkodhasanak vele az üzleti haszonban. Mondják, hogy ez a politika hazafiság; igaz, de szabadelvű.

Új ügyvédek. A pozsonyi ügyvédi kamara jelenti, hogy dr. Lelley Jenő Nyitra székhelylyel és Dr. Rosenthal Náthán Privigye székhelylyel az ügyvédi kamara tagjai közé jegyeztettek.

Tanári kinevezés. Veszprémy Dezső főgym. tanár az erdélyi status Csik-Somlyói gymnásiumához neveztetett ki. A derég praedagogus távozását sajnáljuk, az erdélyieknek csak gratulálhatunk.

Szent Vince napja a kedves testvéreknél. Az egész világon kegyeletes módon ünneplik meg Paulai Szent Vince napját, e napon jul. 19-én a kedves nővérek templomában reggel 8 órakor ünnepélyes Szent mise volt, Skrábik Endre segédlelkész tartotta. Az ünnepet d. u. 4 órakor Iytánia fejezte be. Ma vasárnap a rendes miseken kívül 10 órakor infulás szent mise lesz, d. u. 1/3 órakor ünnepélyes Iytánia fogja az ünnepet befejezni.

Tapolcsányból lélekemelő ünnepélyről tudósítanak, mely a távozó lelkes segédlelkésznek Jalsovszky Gézának szólt. Julius 20-án lampiónos menettel mentek a hívek lakása elé, ahol egy mint a legényegylet lelkes elnökét, egy mint hiveiért lankadatlanul működő lelki pástort köszöntötték fel. A házak ki voltak fényesen világítva. Tiszteletére a legényegyletben 200 terítékű bankett volt, hol számos felkészült hangzott el. Sokat alkotott, a legényegylet 29,000 koronás háza az ő alkotása, a szegényedő iparos osztály mentője volt, azért hogyne eszmélt volna fel az eddig elhagyott polgárság, midőn egy önzetlen vezérét látta távozni köréből. Nem készültek ezek ünnepélyre, keresetlen szavakkal s még kedvesebb módon fejezték ki, hogy a néppel való törődés jutalmazatlan nem marad s a nép halála, szeretete kíséri a messze idegenben is az igazi lelkipástort. Vivant sequentes!

A Nagy-Márii-Czelli zarándoklat menetét jövő számunkban hozzuk

Népdalok. Irta Pósa Lajos. — E cimen Vágvölgyi Béla ismert nevű zeneszerző 10 szépen megkomponált népdala jelent meg Rózsavölgyi és Társa kiadásában. Pósa Lajos zengő dalainak válogatott gyöngyeit zenésítette meg művészi érzékel és törőli szakasztott magyarsággal. A fülbe-mászó melódiák hamar meg fogják hódítani a dalos közönséget és remélhető, hogy mint Pósa számos költeményét, szelvényben — hosszában fogják énekelni. — A zongorarész nem egyszerű kísérlet, hanem briliánsan játszható zeneköltemény mindegyik darab, elegáns modorban letéve. — A zenélő világ figyelmébe ajánljuk a füzetet, melynek ára 2 korona. Kapható: Rózsavölgyi és Társa cégnél Budapesten.

Viharok. Zsolnáról jelentik, hogy ott és a környéken nagy vihar dühöngött, mely több helyen kárt okozott. Zsolnán a villám egy házat gyújtott fel és a posztógyárban egy viztartó zuhant le. Rajecz-fürdőn a vihar óriási fákat csavart ki gyökereitől és Gbellában a villám agyonsújtott egy asszonyt.

Zobori ünnep. A zobori zárdá, ha élelmes vendéglős van ott, mindig kedves szórakoztató helye volt a nyitrai közönségnek, nemcsak vasárnap, hanem hétköznapokon is nagy közönség látogatja. A múlt vasárnap azonban előkelő

és szokatlan számú közönség gyülekezett, mert a legényegylet Zórárd-ünnepélylyel egybekapcsolt zártkörű nyári mulatságát rendezte. Az ünnepély a Zórárd barlangnál 5 óra tájban kezdődött, kevesen vettek részt az ünnepélyen, mert a hely maga is kicsi ünnepély tartására s itt az emlékbeszédet Cseffalvay Aladár, egyesületi másodelnök tartotta. A nagy közönség szivesebben hűsölt a zárdá falai között és azon a helyen, hol másfél század előtt az elmélkedő szerzetesek szolozsmá-jukat végezték, ahol föl-föl szállt az Istenet dicsérő ima, ott most tarka képet látott volna. A meghívó szerint a sz. Zórárd-ünnepély után viszatértek a zárdába, „hol a közönség jó zene, apróbb szórakoztató előadások, izletes étel és hamisítatlan ital mellett letűnt századok dicsőfénytől övezve szentelt a testi-lelki üdülésnek kellemes perceket.” A zenét Leko bandája szolgáltatta. Egyik érdekessége a szórakozásnak a tekepálya verseny, ahol három tisztelendő ur is próbálkozott s az egyik három órán át vezetett, csak az utolsó mérkőzésnél maradt hátra. Kiküldött tudósítónk jelenti, hogy a kínálat tulságos volt, úgy hogy egyesek már idegeskedtek, így történt, hogy a bazar rövid idő alatt elfogyott. A szépségversenynek körülbelül 800 levelezőlap érkezett be, versenydíjat (csinos kivitelű albumot) nyertek I. *Jedlicska Hermin* k. a., II. *Bangha Clotild* k. a. Dr. Bangha István ügyvéd ur leánya. A férfiak között is volt verseny, s itt a babért az egylet dékánja: *Jedlicska Gyula* nyerte el. „A lenyugvó nap sugarainak visszfényénél” kezdetét vette a táncmulatság. Mily jó hangulat uralkodott, legjellemzőbb az, hogy nagyapákat láttunk ott táncolni, akik rheumatikus lábfajdalmak miatt már több ízben Póstyénben is voltak. Itt említjük meg a tűzijátékot, mely nagy örömet okozott különösen a jelenlevő gyermekeknek, volt ott confetti és serpentin dobálás és egyéb apróbb szórakoztatás. Az izléses ételek és italok előnyösen mutatták be ismét Halecius Alajos zárdái vendéglős életrealóságát, aki szolgálattétevével és ügyességével a zobori zárdát a nyitrai közönség kedvelt helyévé varázsolta vissza. A mulatság feszelen jó kedvben a reggeli órákig tartott. — A mulatság alkalmával felülfizettek a következők: Mélt. gr. Batthyány V. püspök-coadjutor 10 kor., Skrábik Endre 3 k., Szabó Imre 3 k., Csernyák József 2 k., Mész Sándor 2 k., Horváthy Imre 2 k., Hromy Endre 2 k., Glósz Lipót 3 k., Neugebauer Nándor 2 k., Vondra N. 2 k., Vondra J. 2 k., Verebely Géza 2 k., Wagenhoffer József 2 k., Weigl Antal 2 k., Prihoda Lajos 2 k., Belák József 1 k., Bezák István 1 k., Blazsek N. 1 k., Dr. Cserenyey István 1 k., Felix Rezső 1 k., Furi Vilmos 1 k., Farbaky N. 1 k., Ferenczy József 1 k., Furda Károly 1 k., Huszár István 1 k., Hanusz N. 1 k., Kutvaszer István 1 k., Dr. Kaszala János 1 k., Miklóska N. 1 k., Kramár Vilmos 1 k., Roch Gyula 1 k., Dr. Tóth János 1 k., Schmidt Leó 1 k., összesen 58 kor.

Kell-e az ex-lexben vadászjegy? A vadászok közül nagyon sokan egy gondolkoznak, hogy az ex-lexben vadászjegy nélkül is lehet vadászni. Ismét többen azt állítják, hogy vadászjegyre okvetlenül szükség van. A kérdést a belügyminiszter egy legutóbb megjelent rendelete azután teljesen tisztázta. Ez a rendelet kimondja jegy nélkül vadászni ex-lexben sem szabad, mert ez jövedéki kihágást képez.

Ki akar lenni hadbíró? A Budapesti Tudomány-Egyetem tanácsához a következő leirat érkezett a kultusministeriumtól: 518.905 számhoz. Hirdetmény a magyar nyelvet bíró hadbíró-jelöltnek segélydíja tárgyában. A cs. kir. közös hadügyminiszter ur rendelete folytán múlt évi 40.146 sz. alatt a kultusministerium hirdetményt tett közzé, amelyben tudatta a tudomány egyetemnek tanácsaival, a jogakadémia igazgatóival illetőleg az érdekelt egyházi főhatóságokkal, hogy a hadbíró jelöltek részére szánt segélydíjak adományozásánál a magyar nyelvet tökéletesen bíró hadbírójelöltek előnyben részesítettek. Az idézett hirdetményben foglaltak kiegészítésül a közös hadügyminiszter azt közölte a magyar kulturministeriummal, hogy a magyar nyelvet bíró hadbíró-jelöltekben előállott szükséglet még korán sem tekinthető fedezettnek és hogy ily jelöltek a hadbíró-sági gyakorlatra a továbbiak során felvétetnek. Az évi segély 1200 koronából és évi 400 korona pótlékból áll.

Rendjel adományozás. Ő Szentsege X. Pius pápa Rieger Ottó urnak cs. és kir. udv. orgonagyárosnak a budapesti Rieger Ottó orgonaeépítő cég tulajdonosának az orgonaeépítés terén szerzett kiváló érdemeinek és nevezetesen a Rómába szállított orgonaművek kiválóságának elismeréséül a Szent Gergelyrend lovagkeresztjét adományozta.

Közgazdaság.

A fogyasztási szövetkezetek vezetőinek figyelmébe. Nagyon sok oldalról hallottunk panaszokat a szövetkezeti vezetőségek részéről, hogy nem tudnak egy jó liszt beszerzési forráshoz jutni, az egyik gypszet talál, a másik kavicsot stb. azért a szövetkezeti eszmék egyik jelesének hozzánk beküldött sorait szösz szerint közöljük, és azt ajánljuk olvasóinknak, hogy azok fölött kissé elmélkedjenek: „A szövetkezetek vezetőinek nem kis gondot okoz az, hogy a boltot jó lisztárúval lássák el, egyrészt azért, mert a vevők leggyakoribb táplálékát a liszt szolgáltatja, másrészt üzleti szempontból is, mert a hol a vevő a lisztet veszi, ott szerzi be egyéb szükségleteit is. Azért a jó liszt biztosítja a forgalmat. De a szövetkezetet állandóan jó liszttel ellátni, épen nem könnyű dolog. A magasabb számú lisztek általában jók, az alacsonyabb számúak azonban sokszor keserűek. Melyik szövetkezeti embernek nem voltak (talán elég sűrűn) keserű percei, mikor keserű volt a szövetkezetben vett lisztből sült kenyér. Ezt a kellemetlenséget szövetkezetünk f. é. március hónaptól nem érezte, a mióta t. i. Aujeszky József turbina malmából (Nyitra, váralja.) szerzi be liszt szükségletét. Lisztje kitűnő, élvezetes és szapora. A pórnép számára jobbára II. roz, és 7. buza lisztekét vásárlunk kenyérsütéshez, melyet vevőink nem tudnak eléggé dícsérni. A kenyérsütésnél legajánlatosabb keverési arány: 6 kilo rozliszt: 4 kilo buzaliszt. — Ha az alacsony számú lisztek ily kitűnőek, a magasabb számúak annál jobbak. Épenséggel nem szándékom itt a nevezettnek reklámot csinálni, hanem saját érdekemben hívom fel a szövetkezetek figyelmét Aujeszky turbina malmára, melynek bizonytal legfőbb gondját fogja képezni, hogy mindig oly lisztárút szállítson vevőinek mint eddig. Ha ily lisztet szállítand, biztos, hogy állandóan foglalkoztatva lesz. Bátor vagyok tehát a szövetkezetek vezetőinek figyelmét ismételtelen felhívni Aujeszky lisztjére, mely a megyei szövetkezetekre nézve ugy jóság mint ár tekintetében a legelőnyösebb. — Midőn e sorokat írom, nevezett nem is sejtí, hogy őt ajánlani fogom, kit különben március 1-je óta (mikor szállítási ajánlatot tett,) nem is láttam s vele — a „megrendelési“ és „számla“ jegyzékek elintézése körüli levelezést kivéve — nem érintkeztem. Ajánlatom tisztán a szövetkezetek érdekében történik. Hogy *redlis*-e ez ajánlat, tessék róla meggyőződni. N. Appony, 1905. július 18. Hamar Kálmán, szöv. ügy. igazgató.

Nyitra megyei gazdák tanulmányi kirándulása. Nyitra megyei gazdái Leidenfrost testvérek nagybossányi uradalmanak megtekintése céljából f. hó 16-án sikerült kirándulást rendeztek. — A kirándulókat *Leidenfrost Károly* kalauzolta, bemutatta az árpa és buza kísérleti telepét. — Az árpák közül legjobban sikerült a cseh árpa, a buzák közül legszebb eredményt mutatott a Tresor Hybrid buza. Leginkább meglepte a kirándulókat a „Kelenföld“-nek nevezett dűlő alagesővezési eredménye, mely dűlő a mult esztendőben teljesen hasznavehetetlen mocsaras terület volt s jelenleg oly cukorrépa van benne, mely most holdanként minimum 200 métermázsza terméssel kecsegtet, tehát az első termelési évben megtérülnek az alagesővezés költségei. A gazdaság körütekintése után a Nagy-Bossány és vidéke tejszövetkezet berendezését és működését tekin-

tették meg, ahol Tolnay m. kir. állattenyésztési felügyelő a tejszövetkezetet ünnepélyesen megnyitottak nyilvánította. Este barátságos vacsora alatt Finka Gyula földbirtokos a müncheni kiállításról tartott élvezetes előadást. Jelen voltak: Tolnay állattenyésztési felügyelő, gróf Matuska Gábor, Kelen József, Trimmer Jenő, Elids Gyula, Finka Gyula, Sárkány Béla, Láng Rezső, Láng Oszkár, Weisz Sándor, Patsch, Knogler Gusztáv, Skoluda Rezső, Blaskovisch Gyula, Skorpil Ede, báró Friesenhof Gergely, Lukaics Jenő, Laukota Vilmos, Slávik Imre, Kohut, Feriecki, Zhorella Gyula, Gregersen Niels, Strehammer Antal, Kardoss Géza, Korec János, Korec Ádám, gróf Nyáry, Beller János, Kupf Ferencz, Znamenák Gyula, Genersich Ferencz, Klapetek Ferencz, Horváth Jenő pozsonyi gazd. e. titkár, és Velesey József e. titkár. — A társaság a szíves házigazda elte-tése mellett késő estéli óráig maradt együtt.

NYILT-TÉR.

(E rovatban kösültékért nem vállal felelőséget a szerk.)

Vittenc, 1905. júl. 17.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem az alábbi, személyemre vonatkozó közleményemet — bevezetés gyanánt — becses lapjában közzétenni:

Nyitra vármegye Árvaszékének 19,257. számú véghatározatával kiskoru Sztodolka Mária és Anna vittenci lakosok vagyonának kezelésére vagyonekezelő gondnoknak lettem kinevezve. Azonban 1904. aug. 17. írásbeli lemondásom folytán segédjegyzői állásomtól megváltam, mit felhasználván Zelenay Pál vittenci körjegyző, hamis jelentést küldött be az Árvaszékhez, miszerint én ismeretlen helyre elköltözöktem s így az Árvaszékét tévuttra vezette. Ezen jelentés alapján a Nyitra-megyei Árvaszék 27918/904. számú határozattal helyettem fenti kiskorúak részére vagyonekezelő gondnokul Prvy József, vittenci lakost rendelte ki. — En e — véletlenül kezemhez jutott — határozatra 1904. okt. 17. a vittenci körjegyző, Zelenay Pál ellen a megyei Árvaszékhez panaszszal fordultam, kérve, hogy az összes iratokat további vizsgálat megtétele végett az alispán úrhoz tegye át, de figyelemre sem méltattak. Végre 1905. márc. 17. kelt sürgetésemre 8321/905. sz. alatt az Árvaszék abbéli határozatát kaptam, hogy Prvy József, vittenci lakos a fent nevezett kiskoru Sztodolka Mária és Anna vittenci lakosok vagyonekezelő gondnokul való kinevezetésének legfőbb indokát abban leli, miszerint én a póstyéni főszolgabíró előtt, — miként azt 3120/904. sz. alatt az Árvaszéknek is jelentette, — segédjegyzői állásomról való lemondásom alkalmával kijelenttem volna, hogy Vittencről végkép eltávoztam. — Ezen jelentésben foglaltak magcáfólasára csak azt mondom, hogy segédjegyzői állásomról való lemondásomat 1904. aug. 17. írásbelileg pósta útján nyújtottam be. Tehát ilyféle nyilatkozatot nem tehettem a póstyéni főszolgabíró előtt sem akkor, sem pedig szeptember második felében vele való találkozásom alkalmával miután, mint ház — és jelentékeny földbérletemhez kötött egyének „ismeretlen helyre“ távoztam nem volt szándékomban. És mégis az Árvaszék, hivatkozva a póstyéni főszolgabíró és a vittenci körjegyző jelentéseire, félretette az én kérvényemet és a vizsgálatot egyszerűen beszüntette!

Most az a kérdés merül fel, hogy a vittenci körjegyző hamis jelentését az Árvaszék előtt mivel igazolhatta?! Hogy mily *jóhiszeműséggel* tehetette ezen hivatalos jelentését, nem értem, mert mindennap látott, nála adót fizettem s egész Vittenc tudja, hogy mint föld- és ház bérlőnek ismeretlen helyre távoztam nincs szándékomban, s tényleg most is Vittencen lakom.

Tehát a felmerült kérdésre kérek részletes és beható feleletet az illetékes hatóságtól.

Mesziček László.

CSARNOK

Visszaemlékezés.

Az előttünk nemrég jobblétre szenderült nyitra-álvárosi plébános Biringer Ádám a m. század hatvanas éveiben Nyitra városának legkiválóbb és legérdekesebb alakjai közé tartozott.

Meg kell emlékeznünk az akkori viszonyokról, hogy megérthessük a méltán mély gyászt, mit korai halála okozott.

A papságnak dísz, a gymnasiumnak büszkesége s a tanuló ifjuság tisztelétének és szeretetének tárgya volt. A kik megértették — lehet ugyan, hogy nem volt nagy a számuk — azokra nézve valósággal szerencse volt a vele való érintkezés.

Mint tanár, teljesen hivatása magaslatán állott, tárgyának, mit előadott, oly szakismerője volt, hogy előtte is, utánna is alig akad reá példa.

Elmeleti képzettsége s empirikus gyakorlata valóságos élvezetet nyújtó kezűgyessége a kísérletekben, előadását feltűnően világossá és érdekesítővé tették.

Addig magyarázta, ismételte a szabályt v. törvényt, amíg meg nem értették; lelkesedése (a tanításban) a száraz és élettelen tárgyba lüktető szellemet öntött.

Valóban mintaszerű tanár volt

A mily kiváló physikus volt, oly tűneményes volt matematikai tehetsége.

A matematikában az alkotás magaslatáig — csak a kedvezőtlen körülmények miatt — nem emelkedhetett.

Mathematikai működésében olyan mély fegyelmezett értelmet árukt el, a minőben egyetemi tanulmányaim alatt is alig volt alkalmam gyönyörködnöm.

Villámgyorsan fogta fel a mathesis szövevényes hálóját és ugyanoly gyorsasággal adta elő rendezett, átlátszóan világos formában, ugy hogy agra egy tökéletes mechanizmus működését láttatta.

Ily szellemi tehetséggel felruházva nem különös, hogy környezetéből s a mindennapiságból hatalmasan kiemelkedett.

A halála után általános hallható elismerő nyilatkozatok s magasztaló frázisok mellett is igaz marad, hogy valódi értékét kiismerni csak kevésnek jutott osztályrészsül.

A nagy közönségtől ezt nem is lehetett elvárni, de véleményem szerint illetékes helyen sem ismerték ki őt — sőt félre ismerték s ha a legtehetségesebb ember is oly hatáskörbe jut, a hol tehetségét nem érvényesítheti, akkor az ismeretlenség homályában marad.

Legtöbben különcknek tartották. Így szokta a mindennapi ember nevezni azokat, kiket megérteni nem tud s ép azért értéküket felismerni nem képes. Tényleg gyakori jelenség, hogy azoktól, a kik a hétköznapiságon felülemelkednek a legtöbb ember mintegy — idegenkedik.

Az ilyeneket megérteni csak azok tudják, kik maguk is akár értelem, akár jellem — és szilárd életnézet dolgában felülemelkednek a tucat ember nivóján s így szintén sokszor részeseülnek a hétköznapiság részéről a „különc“ elnevezésben. — Különb valóságos szerencse az ismeretek fejlődésére, hogy a népnek és igaznak varázsa, gazdasága ismeretlen ország a nagy tömeg előtt. Ha mindenkire nézve megközelíthető volna és az ismeretlen ország, akkor bizonyos, hogy Galen, Harvay, Goethe, Müller, Angiolo, Bamánte, Sanzio, Cionardo fenomenalis lumpoknál egyebek nem lettek volna.

A világgal akkor érintkezett tanári pályája alatt, midőn egy órát jó emberek körében elbeszélgetett a főtrafikban, ahol szívarkészletét beszerelte.

Fő öröme és mindene volt hivatása köteleinek teljesítése s ennek kapcsán buvárkodás a tudomány nagy birodalmában, — ez volt a világ, mely egyedül vonzotta nemes lelkét.

Órák hosszát töprenkedett problémák fölött. A tudás vágy és alapos ismeret szomja alig engedtek pihenni.

A mily igazságos és szigorú volt magával szemben, olyan volt tanítványai irányában is.

Innét volt benne az a bizonyos ridegség és sokszor kérlelhetetlenség. Minden merevség és szegletesség feltűnő harmóniába olvadt a mély emberismerő előtt. Az érzéketlenség és bűnös tudatlanság indította csak haragra, még az meg nem találta villámhárítóját a „simplex“ gunynében, melynél erősebbet soha se hallottak tanítványai ajkáról. S ha egyszer már elhangzott a „simplex,“ — eltűnt a harag boruja s felváltotta a megbocsátásnak nemes derűje. Ő nem ismert személy válogatást, protekciót — mindezt az ő puritán egyenes lelkülete gyűlölte.

Történt, hogy egy hivatásos besugótársai alaposan helyben hagytak. A tanári kar ezen nagyon felindult, Biringert azonban a népiélet végrehajtójának fülebe súgta: „jól tettek.“

Máskor ismét egy a maturához már közel álló, hencegő nyolcadik osztályos óriási önértéztől duzzadva kikérte magának a „simplex“ jelzést. Maga „simplicissimus“ volt erre Biringer válasza, mire tanár, — tanítványok az önértékes ipsevel együtt jóízű nevetésben törtek ki.

E sorok íróját többször érte a szerencse, hogy tanárával együtt dolgozhasson. — Alkalmam volt ilyenkor betekinteni tanárom benső világába s feledhetlen marad mindenkor az a mély, nemes benyomás, mit az együtt töltött órák emléke őriz.

Egyszer lakása előtt várakoztam reá, midőn hangos nevetés ütötte meg füleimet. Mély, bariton hangján jóízűen mondta el B. és H. kollégáinak, hogy egy német élelap „Professor Biringert“ — „Brotfresser, Birtrinkerré“ travestialta.

A következő pillanatban már feltűnt impozáns alakja — amint társaitól elválva — jobb oldalra hajtott fejjel jókedvű tréfáldózással jött a reggelijét hozó gyermekkel lakására.

A reggelit elköltve egy valódi Kuba-szigeti protekciós szivar bodor füstjénél megkezdődött az experimentálás — számolás, a mig meg nem je-

lent H. tanár egy kanállal a küszöbön, jelezve, hogy már itt az ebéd ideje.

Órák sohasem mulasztott. Erős torokhurutja sokszor betegé tette, — de azért előadásaira mindig eljött. „Aliis miser vivendo consumor!“

A physika és mathesis mindvégig kedvenc témája volt, még két év előtti látogatásom alkalmával is egy tréfás matematikai képletet adott az utra:

$$\left. \begin{aligned} (a+a)(a-a) &= a^2-a^2 \\ a(a-a) &= a^2-a^2 \\ (a+a)(a-a) &= a(a-a) \\ a+a &= a \\ 2a &= a. \end{aligned} \right\} ?$$

Biringernek rendkívüli szellemi tehetségei karöltve nemes jellemvonásokkal, oly magasan állottak, hogy avval szemben a föld porával volt egyenlő ő előtte emberi kegy vagy nem tetszés. De a belső érték többnyire nem parallel a külső emelkedéssel.

Az ő jutalma és új hivatásköre a tanári pálya után a kolosi plébánia javadalom lett!

Itt is lelkiismeretes és derekas munkát végzett. A hadvezérnek termett férfi — rekrutákat is tud nevelni . . . 30 évig működött itt csendben, zavartalanul — feltűnést nem keltve — mellékutakon emelkedést nem keresve . . . mig végre Nyitrára jutott, hol alig megmelegedve, mindenkinek, ki őt mélyebben ismerte nagy szomorúságára fáradt fejét — igazi keresztény alázattal és megnyugvással az örök nyugalomra hajtotta.

Egy tipikus alak vált ki benne az élők sorából.

Valódi nemes, jó szív szünt meg vele dobogni . . . Une ame d'élite, egy kiváló lélek tért meg benne a Teremtőjéhez!

Dr. F. F.

Telefon.

Karlsbad. K. A. Kivánsága szerint cselekedtünk, a felhívások szét vannak küldve.

Pöstyén fürdő hirodója. Két hét előtt megtartott díjlövészet olvasóinkra újdonság ingerével nem hat, a híreket nyomban szokás megírni, akkor a hír többet ér, mint „Fritzo variabilis ábrázata“ A másikat köszönjük.

Tudósítóinkat arra kérjük, ha bármilyen eükel vagy hírrel keresik föl szerkesztőségünket, sziveskedjenek a papíros csak egyik oldalára írni.

Papradnó. Jövő számban közöljük, egy kis módosítással. Üdv.

Mocsonok. Jelen számban nem lehetett.

Pográny. A küldött 2 koronát az Elfeledett szoborra adtuk, a fennmaradt 4 koronát 1905-re írtuk, s így a hátralék 6 korona, mert lapunk előfizetési ára 10 korona.

Érsekujvár. Józska! A magyar ember megtartja szavát. Hol maradt a levél?

Felső városban a Szmda-féle házban

egy nagy és egy kisebb lakás mellékhelyiségeivel együtt 1905. november 1-jétől kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a kiadó-hivatal

Hirdetések
a „Nyitramegyei Szemle“ részére jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban Nyitra, Papnevelde-u.

!!! Olcsón eladó !!!

új pedal és fuvószerkezettel bíró 12 változatu, jó hangú

orgona

— Megkeresések alulirothoz küldendők. —

Neuschel kántor.
Styávník (Trenesén m.)

LEGJOBB PADLÓ-LAKK
7-10

WEYRAUCH CHR. és TÁRSA
szagtalan és gyorsan száradó
TÜKÖRFÉNYES PADLÓ-FÉNYMÁZA.
Tartósága pedig minden más gyártmányt messze tulszárnyal, ugyane gyár

BOROSTYÁN PADLÓ-LAKKJA.
Minden színben a leg-
* * * olcsóbb áron. * * *

Kapható:
GSERNYÁK ISTVÁN FIA
fűszer-, festék, csemege és borkereskedőnél Nyitrán.

Rapidol szabadalmazott fém tisztítószer
egyedüli elárúsítása
Minden időben friss töltésű kúli- és bel-
földi ásványvizek raktára.

* * * Vidéki megrendeléseknél ingyen csomagolással. * * *

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

ETERNIT PÁLA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Kitünő minőségű **„Togo“** száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk.

Egyszeri próba meggyőz mindenkit Használati utasítás mellékelve.

Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabadalmazott viharmentes

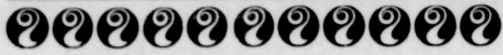
HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs III., Haupstr. 120.
(saját házában.)

Kívánatra ingyen próba, mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománczott Homlokzat-festéke hatóságilag védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Ezek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katonai- és civilintézményeknek, vasutaknak stb. Minden részvett kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhöz. Egy négyzetméter ára 5 fillér. Meglepő eredmény. Homlokzat-festék viharmentes, mérsékelt oldható, 49 minta olajfestékkel azonos, Klgr.-ja 24 fillértől fejjebb. 11-15

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

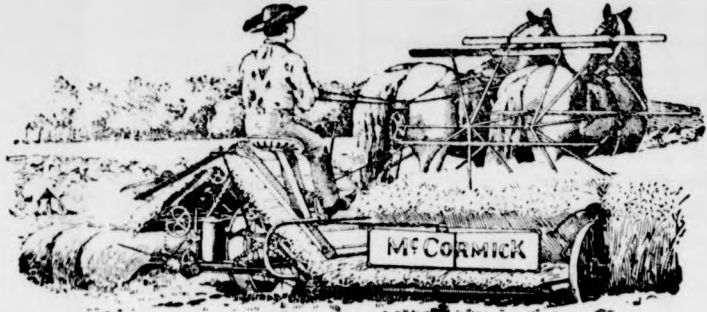

MC. GORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicagói aratógép.)

KNECHT E. J., igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Katalogusok
ingyen és bérmentve.Felvilágosításokkal
készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kéveköttógép, „Daisy“ marokrakó aratógép, főkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila“ kéveköttőfonál gyártmányai. Amerikai tárczás boronák, rugós boronák, kultivátorok, szénaforgatók, kukorica-vetőgépek.

Vezérképviselő: Verő Sándor, Nyitra.

15-16

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT

 (dohánytrágyázásra) továbbá
mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot

 (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.